

OCHRANA MÍST VELENÍ PŘED NEPŘÁTELSKÝM PRŮZKUMEM

Nepřetržitě velení vojskům je pro výsledek operace tak významné, že válečící strany budou vždy usilovat o jeho narušení. K tomu budou vyčleňovat značné úsilí úderných a palebných prostředků, výsadků a diverzních skupin a též veškeré prostředky radioelektronického boje. Velení bude nepřítel narušovat soustředěnou a sladěnou bojovou činností, ničením míst velení a uzlů spojení (vysílačích a přijímacích středisek), údery letectva a raketového vojska, palbou dělostřelectva, činností speciálních diverzních skupin a vzdušných výsadků a rušením rádiových spojů. Protože každé této bojové činnosti (ničení, obsazování a rušení) musí předcházet průzkum, **boj s nepřátelským technickým průzkumem** nabývá na mimořádném významu.

Boj s nepřátelským technickým průzkumem je jedním z prvků radioelektronického boje. Jde o komplex organizačních a technických opatření, jejichž cílem je znemožnit nebo omezit výsledky nepřátelského průzkumu, získání informací o jeho štábech, vojscích a objektech (včetně míst velení) a o dalších skutečnostech státního a vojenského tajemství pomocí technických průzkumných prostředků.

Boj s nepřátelským technickým průzkumem organizují a vedou všechny druhy vojsk, speciálních vojsk a služeb vlastními silami a prostředky v míru i za války. Tento úkol zdůrazňují i dokumenty velení armády pro přípravu vojsk ČSLA.

Současné síly strategického a taktického průzkumu nepřítel jsou vybaveny prostředky, které umožňují vést vizuální, fotografický, televizní, infračervený, rádiový, radiotechnický, radiolokační, magnetometrický a další druhy průzkumu. V závislosti na umístění průzkumných zařízení mohou vést pozemní vzdušný a kosmický průzkum. Např. síly průzkumu armádního sboru pozemního vojska NSR jsou vybaveny prostředky k vedení vizuálního, fotografického, infračerveného, zvukoměrného, rádiového, radiotechnického a radiolokačního průzkumu. Stejně druhy průzkumu s většími možnostmi může vést armádní sbor pozemního vojska USA. Taktické průzkumné letouny RF-4E (NSR), RF-4C (USA)

jsou vybaveny zařízením k vedení vizuálního, fotografického, infračerveného a radiolokačního průzkumu.

Představiteli nových průzkumných systémů nepříteli jsou především kombinované systémy průzkumu a navedení zbraní PLSS, létající systém řízení a uvědomování PVO AWACS, integrovaný systém analýzy zjištěných průzkumných zpráv BETA, palubní systémy vzdušného rádiového a radiotechnického průzkumu GUARDRAIL a QUICK LOOK, pozemní automatické systémy rádiového a radiotechnického průzkumu TACELIS a AGTELIS.

Musíme si uvědomit, že současné možnosti sil průzkumu nepříteli jsou velké. Množství sil průzkumu na jednotlivých stupních jeho velení a jejich vybavení přesnými a výkonnými průzkumnými prostředky a systémy mu umožňuje vést **nepřetržitý a komplexní průzkum** protivníka, včetně jeho míst velení.

Jeho možnosti znásobuje skutečnost, že síly a prostředky uskupuje do systémů druhů vojsk a v rámci armád a koalic států NATO dále integruje.

Úspěchu v boji s nepřátelským technickým průzkumem dosáhne jen ten, kdo jej bude analogicky organizovat, zabezpečovat a povede jako **nepřetržitý a komplexní**.

Takový průzkum zabezpečíme za předpokladu, že jej budou vést všechny druhy vojsk, speciálních vojsk a služeb ve všech druzích a fázích bojové činnosti (operace), ve všech prostorech jejich rozmístění, v kteroukoliv denní a noční dobu, v libovolných klimatických podmínkách.

Komplexnost boje s nepřátelským technickým průzkumem vyžaduje, abychom k němu využili všech dostupných způsobů ničení, rušení, maskování a klamání i dalších reálných opatření.

Ničení sil a prostředků průzkumu, středisek shromažďování, analýzy a předávání průzkumných informací, spojovacích uzlů průzkumných útvarů a jednotek je neefektivnějším způsobem boje s průzkumem nepříteli. Bude se na něm podílet RVD, frontové letectvo, PLD, PLRV, výsadkové vojsko, speciální průzkumné a diverzní skupiny i jednotky v dotyku s nepřitelem. Pro jeho realizaci má význam včasné zjištění místa (prostoru) rozmístění prostředků (sil) průzkumu, určení charakteru a stupně ženíjního vybudování stanoviště (prostoru), vyčlenění nezbytných prostředků ničení a stanovení jejich úsilí. V boji s nepřátelským technickým průzkumem musíme uplatňovat zásadu — ničit jeho síly a prostředky ihned po zjištění.

Rušení patří k aktivním a efektivním způsobům boje s nepřátelským technickým průzkumem. Nejčastěji se realizuje elektronickým působením na zjištěné nepřátelské průzkumné přijímače, analyzační a registrační zařízení a rádiové spojovací prostředky s cílem znemožnit nebo ztížit jeho průzkumnou činnost a předávání k analýze a registraci průzkumných informací. Rušení spojovacích a průzkumných zařízení (rádiových, radiotechnických, radiolokačních, popř. dalších) budou zabezpečovat útvary a jednotky REB i bojující vojska (zbraně) svými prostředky individuální nebo skupinové ochrany.

Maskování představuje souhrn (především pasivních) opatření, organizovaných k odstranění nebo maximálnímu potlačení demaskujících příznaků přítomnosti a činnosti vojsk, zbraní, REB a jiných objektů (existence místa velení). V souladu s druhy průzkumu nepříteli, jejich způsoby vedení a možnostmi musí mít charakter nepřetržitosti a komplexnosti. Maskování organizuje a zabezpečuje každý velitel (náčelník) i všechny druhy vojsk, speciálních vojsk a služeb ve všech obdobích a fázích bojové činnosti (operace) samostatně bez

zvláštních rozkazů a nařízení. Velmi dobrých výsledků můžeme dosáhnout při využití normovaných a výpomocných prostředků maskování, povrchu a členitosti terénu, denní a roční doby a klimatických podmínek. Nerespektování zásad maskování může vést k prozrazení vojsk (stanoviště i prostorů jejich rozmístění). V důsledku toho může nepřítel na ně vést údery (letectva, RVD) a je ničit, nebo narušit jejich bojeschopnost. Formy maskování musíme volit tak, aby směřovaly především k odstranění a potlačení výraznosti demaskujících příznaků přítomnosti a bojové činnosti vojsk a k využití slabých stránek jednotlivých druhů a prostředků nepřátelského průzkumu.

U techniky a objektů vyzařujících elektromagnetickou energii (vysílacích středisek se realizují kmitočtová, prostorová (územní), směrová, časová a početní omezení).

Závažnou otázkou maskování je nutnost jeho rovnocenného a důsledného uskutečňování všemi druhy vojsk v určitém prostoru, např. při obraně a ochraně VS svazu pro síly a prostředky PVO, REB atd. Zjistí-li nepřátelský průzkum palebná postavení PLD (PLRV), stanoviště rušičů nebo spojovacích prostředků, bude na základě jejich přítomnosti v určitém prostoru (v hloubce sestavy) usuzovat o existenci významného bráněného a chráněného objektu protivníka.

Klamná činnost je aktivním způsobem boje s nepřátelským technickým průzkumem. Má jej svést k mylným představám a závěrům o zámyslu, přítomnosti a činnosti vojsk, zbraní a míst velení protivníka. Opatření tohoto boje organizujeme a řídíme centrálně, obsahově, časově a prostorově sladíme se skutečnou činností vojsk a štábů. Opatření klamné činnosti musí mít všechny charakteristické rysy (i demaskující příznaky) skutečné přítomnosti (existence) a činnosti vojsk (míst velení). Jen tak dosáhneme věrohodnosti opatření klamné činnosti a zamýšlených cílů. Základními formami klamné činnosti jsou imitační a demonstrační činnost, dezinformace a vytváření legend.

Tyto způsoby a opatření boje s nepřátelským technickým průzkumem budou efektivní v tom případě, budeme-li je uskutečňovat komplexně a všechny druhy vojsk při všech druzích a fázích bojové činnosti (operací) a ve všech prostorech rozmístění vojsk.

Realizace komplexního boje s nepřátelským technickým průzkumem předpokládá organizaci a vedení průzkumu sil a prostředků tohoto průzkumu nepřítel. Tento požadavek musíme hlouběji dostat do obsahu činnosti všech štábů. Předpokladem realizace tohoto požadavku je znalost organizace, zásad použití, výzbroje a bojových možností sil průzkumu nepřítel. Na vyhledávání a zjišťování sil a prostředků nepřátelského průzkumu se v souladu s úkoly a možnostmi musí vedle průzkumných útvarů a jednotek dále podílet i frontové letectvo, radiotechnické vojsko PVO PV a PVOS, průzkumné útvary a jednotky RVD, ženijní, chemické a spojovací vojsko, útvary a jednotky REB a útvary a jednotky v dotyku s nepřítel.

Za **nepřetržitě velení** podřízeným vojskům odpovídá náčelník štábu. On organizuje ochranu a obranu velitelského stanoviště (Oper-2-1/č, čl. 11 a 41).

Ochranu a obranu míst velení (svazu, svazku) koordinuje náčelník operačního oddělení (správy). Jako předpoklad realizace požadavků kladených na ochranu míst velení je třeba mimořádnou pozornost věnovat boji s nepřátelským technickým průzkumem.

V základních směrech, způsobech a opatřeních budeme boj s nepřátelským technickým průzkumem na místech velení zabezpečovat v rámci celkové organizace tohoto boje ve svazu (svazku, útvaru). Základní úkoly a opatření tohoto boje zahrneme do plánu operace svazu (radioelektronického boje, spojení, PVO atd.), ale i plánu bojové činnosti svazku.

Rozdílný význam, rozdílné úkoly a podmínky rozmístění míst velení a rozdílné možnosti realizovat úkoly a opatření boje s nepřátelským technickým průzkumem vyžadují, abychom tento boj organizovali, řídili a vedli na všech stupních velení druhů vojsk zvlášť pro každé místo velení (VS, PVS, ZVS, TVS). Tím splníme podmínku pro přímou odpovědnost velitelů (náčelníků) za organizaci, vedení a výsledky boje s tímto průzkumem nepřítele. Každý stupeň velení musí organizovat boj s nepřátelským průzkumem v prostoru míst velení samostatně s využitím všech dostupných sil a prostředků, způsobů boje a jejich opatření.

Opatření boje s nepřátelským technickým průzkumem pro konkrétní místo velení bude výhodné zapracovat do víceúčelového vševojskového dokumentu „plánu ochrany a obrany“ (Oper-2-1/č, čl. 41). Takový plán je vhodné zpracovat pro každé místo velení (VS, PVS, ZVS, TVS) a má vedle úkolů a opatření průzkumu, maskování, OPZHN, PVO, ženijního zabezpečení, strážního a bojového zajištění obsahovat i úkoly a opatření k boji s nepřátelským technickým průzkumem, a to:

- organizaci vnitřního a vnějšího spojení,
- využití prostředků radioelektronického boje k vytvoření rádiových clon,
- využití prostředků radioelektronického boje k radiolokačnímu maskování a rušení,
- zásady činnosti aktivních prostředků PVO při vzdušném průzkumu,
- vysunutí zdrojů hluku, tepla, světla, ... do maximální vzdálenosti od pracovišť místa velení a jejich skrytí,
- stanovení režimu zdrojů tepla (vytápění pracovních a ubytovacích prostorů, ohřev motorů, ...),
- organizaci strážního zajištění, zabezpečení nepřetržitého pozemního a vzdušného pozorování a organizaci uvědomování pracovišť (příslušníků) místa velení o nebezpečí (přítomnosti) vzdušného nebo pozemního průzkumu nepřítele,
- úkoly kontroly stavu dodržování opatření všestranného maskování a utajení, vyčleněné síly a prostředky.

Pozornost v plánu musíme věnovat boji s těmi druhy nepřátelského průzkumu, které zabezpečují informace pro ničení, jako je např. vizuální, fotografický a televizní průzkum (pozemní i vzdušný).

S ohledem na možnosti zabezpečovacích útvarů a jednotek svazů (svazků a útvarů) soustředíme těžiště boje s nepřátelským technickým průzkumem na místech velení do oblastí všestranného maskování. Musíme zabezpečit odstranění výraznosti všech demaskujících příznaků charakteristických pro existenci různých míst velení (velikost zaujatého prostoru, pohyb osob a vozidel (frekvence), četnost přesunů, zřizování a vytýčování ploch pro přistání a vzlety spojovacích letounů a vrtulníků, vzdálenost od předního okraje, počet, druh a charakter rádiových spojů, průběh a počet kabelových spojovacích vedení, stupeň a charakter ženijních prací, ...).

Pozornost musíme věnovat i volbě prostorů rozmístění míst velení. Tato musí mimo jiné poskytovat možnost rozmístění všech jejích prvků, snadné ženiiní vybudování, maskování i organizaci obrany a ochrany proti pozemnímu a vzdušnému nepříteli. Prostory míst velení volíme zpravidla za přírodními překážkami, ve stržích, úžlabinách, v lesích, v osadách, v místech vzdálených od objektů, které mohou být svým významem v popředí zájmu nepřátelského průzkumu a jeho bojové činnosti (RVD, letectva, ...).

Pro bezpečnost a nepřetržitou činnost místa velení má zvláštní význam i organizace a zabezpečení boje s pozemním nepřítelem (s jeho výsadky a speciálně průzkumně diverzními jednotkami). Jejich použití můžeme předpokládat především v případech, kdy informace nepřítele o místě velení nebudou ucelené a budou mu chybět údaje potřebné k jeho zničení či rušení rádiových spojů. Takovou obranu musíme zabezpečit průzkumem, strážním a bojovým zajištěním, uvědomováním, systémem zátarasů a vyčleněním záloh (především výsadek).

Boj s nepřátelským technickým průzkumem je oblastí radioelektronického boje. Nutnost tohoto boje si vyžádaly možnosti sil a prostředků technického průzkumu nepřítele. Boj s ním v zájmu zachování bojeschopnosti vojsk a nepřetržitosti velení se musí stát nezbytnou součástí činnosti velitelů, štábů a vojsk při organizaci, řízení a vedení bojové činnosti.